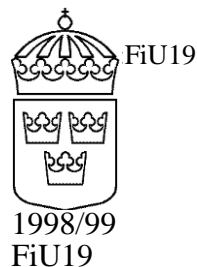

Finansutskottets betänkande

1998/99:FiU19

Lag om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (prop. 1998/99:53)

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande det i proposition 1998/99:53 framlagda förslaget till lag om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt ett därav föranlett ändringsförslag i en annan lag. Vidare behandlar utskottet en motion som väckts under allmänna motionstiden 1998.

I propositionen föreslås en ny lag om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Förslaget är föranlett av ett EG-direktiv. Syftet med lagen är att betalningsöverföringar till och från utlandet skall bli snabbare och säkrare. Det föreslås att det skall få ta högst sex dagar för en betalning att komma fram till betalningsmottagaren. Bestämmelserna är inte begränsade till konsumenter, utan de riktar sig även till små och medelstora företag. Regleringen får dock anses vara väsentligen konsumentinriktad. Lagen omfattar betalningar upp till 50 000 euro. Av lagen följer en skyldighet för banker och andra institut som bedriver gränsöverskridande betalningsförmedling att informera kunderna om villkoren för en sådan förmedling. Den svenska lagens krav på information föreslås vara strängare än direktivets bestämmelser. Om pengarna förkommer under betalningsförmedlingen har avsändaren rätt att få tillbaka det förkomna beloppet, s.k. återbetalningsgaranti. Denna garanti har dock begränsats till ett belopp motsvarande 12 500 euro. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 14 augusti 1999.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag. Motionen avstyrks.

Propositionen

I proposition 1998/99:53 föreslås att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
2. lag om ändring i prisinformationslagen (1991:601).

Propositionens lagförslag återfinns i *bilaga* till betänkandet.

1998/99:Fi705 av Leif Jakobsson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om betalningstiderna mellan Sverige och Danmark.

Inkommen skrivelse

Under ärendets beredning har utskottet mottagit en skrivelse från Svenska Bankföreningen.

Utskottet

Lag om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Propositionen

Europaparlamentet och rådet har antagit ett den 27 januari 1997 utfärdat direktiv (97/5/EG) om gränsöverskridande betalningar. Direktivet har sin bakgrund i att de finansiella transaktionerna mellan olika stater inom EU ständigt ökar. En betydande del av dessa transaktioner, såväl till antal som till belopp, utgörs av betalningar över nationsgränserna. År 1991 verkställdes över 100 miljoner transaktioner avseende betalningsöverföringar mellan EU-staterna. Antalet beräknas öka till minst 350 miljoner år 2000.

Direktivet syftar till att betalningsöverföringar skall bli effektivare och säkrare. Bestämmelserna avses bidra till utövandet av fria rörelser av bl.a. kapital på den inre marknaden och till utvecklingen av den ekonomiska och monetära unionen. Direktivet avser att säkerställa att insynen i, utförandet av och kvaliteten hos betalningsöverföringar mellan EU-stater motsvarar de bästa inhemska betalningssystemen. Ett ändamål är också att uppmuntra kreditinstituten till att ompröva sina betalningssystem så att kvaliteten på de erbjudna tjänsterna förbättras. Direktivet syftar alltså till att betalningar skall kunna ske snabbt, säkert och till låg kostnad från en del av gemenskapen till en annan.

Direktivet avser vad som enligt den svenska texten kallas gränsöverskridande betalningar. Det är alltså fråga om att överföra penningmedel från en person i en stat till en person i någon annan stat (inom EU). Det nu sagda förutsätter att den som ger ett kreditinstitut i uppdrag att utföra en betalningsöverföring tillhandahåller detta det belopp som avses med betalningen. I sin enklaste form kan detta göras genom att uppdragsgivaren lämnar beloppet kontant över disk. Det kan också ske på andra sätt, t.ex. genom att kreditinstitutet bemyndigas att dra beloppet från ett konto som kunden har i kreditinstitutet. Direktivet avser kreditbetalningar men däremot inte debetbetalningar.

Direktivet är också begränsat i vissa andra avseenden. Bestämmelserna avser sålunda uteslutande betalningar som sker mellan stater vilka är medlemmar i EU. Vidare gäller bestämmelserna endast i fråga om betalningar som görs i någon medlemsstats valuta eller i ecu. En begränsning gäller även

beträffande beloppets storlek såtillvida att betalningar som överstiger värdet av 50 000 ecu faller utanför. De i direktivet införda begränsningarna skall också återspeglas i den svenska lagen.

Enligt ett beslut av den 30 januari 1997 är bestämmelserna i direktivet tillämpliga även i fråga om betalningar till och från stater som tillhör Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Som nämnts i det föregående innehåller direktivet vissa föreskrifter som hänvisar till valutan ecu. Den 1 januari 1999 infördes den gemensamma valutan, euron, i elva av EU:s medlemsstater. Euron ersatte därvid ecun till värdet 1 euro mot 1 ecu. Alla hänvisningar till ecu, bl.a. i förevarande direktiv, skall ersättas med en hänvisning till euro. Mot bakgrund härav framstår det som lämpligt att i förslaget ta upp euro som valuta i stället för ecu.

Den svenska lagens krav på information före och efter en betalningsöverföring föreslås vara strängare än direktivets bestämmelser.

Bestämmelsen om force majeure skall nära ansluta till direktivets lydelse.

Av direktivet framgår det att en betalningsöverföring skall, om inte annat avtalats, ta högst fem bankdagar från acceptdagen till det att beloppet har nått betalningsmottagarens bank. Detta kan tyckas vara en lång tid, särskilt mot bakgrund av den tekniska utvecklingen på det finansiella området.

Frågan har uppmärksamats under arbetet med direktivet. I artikel 12 och i ingressen till direktivet har införts en uppgift för kommissionen att, senast två år efter det att direktivet har börjat tillämpas, lägga fram en rapport till Europaparlamentet och rådet. I rapporten bör särskilt behandlas frågan om vilken tidsfrist som skall gälla om någon sådan inte överenskommit mellan beställaren och det institut denne anlitat, med hänsyn tagen såväl till den tekniska utvecklingen som till förhållandena i varje medlemsstat.

Direktivet ger således för närvarande inte möjlighet att genom nationella regler korta tiderna för betalningsöverföringar om principen om harmonisering av reglerna skall hålla. Det bör dock påpekas att det står instituten fritt att erbjuda kortare tider för sina betalningsöverföringar.

Om en betalningsöverföring inte har verkställts på det sätt som avtalats skall den anlitade banken vara skyldig att återbetala det förkomna beloppet. Det skall föreligga ett strikt ansvar upp till 12 500 euro. Därutöver skall allmänna bestämmelser och principer om skadestånd i kontraktsförhållanden vara tillämpliga.

Regeringen föreslår således att det skall införas en ny lag som skall betecknas lag om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Mot bakgrund av lagens gränsöverskridande karaktär är det av vikt att den svenska lagen träder i kraft vid samma tidpunkt som motsvarande lagar i övriga medlemsstater i EU träder i kraft. Enligt uppgift torde majoriteten av medlemsstaterna föredra att lagarna träder i kraft vid samma tidpunkt. Den tidpunkt vid vilken medlemsstaterna senast skall ha införlivat direktivets bestämmelser i nationell lagstiftning är enligt direktivet den 14 augusti 1999. Regeringen föreslår därför att den svenska lagen bör träda i kraft den 14 augusti 1999.

I motion Fi705 av Leif Jakobsson (s), som väcktes under allmänna motions-tiden 1998, anføres att betalningar till och från Danmark kan ta orimligt lång tid. Det kan ta upp till tio bankdagar att betala eller få betalt för en faktura. Motionären anser att ansvaret för dessa långsamma rutiner faller på bankerna. Problemet är stort och det måste lösas så att den ekonomiska integrationen mellan Sverige och Danmark underlättas. Motionären anser att staten, genom Finansinspektionen, bör kräva förbättringar och förenklade rutiner för transaktioner mellan Danmark och Sverige.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att den föreslagna nya lagen medför att betalningsöverföringar till och från andra EES-länder skall bli snabbare och säkrare. Utskottet anser dock att den föreslagna tidsfristen för betalningsöverföringar kan förefalla väl lång, särskilt mot bakgrund av den tekniska utvecklingen på det finansiella området. Som redovisas i propositionen har denna fråga uppmärksamats under arbetet med direktivet. I direktivet har införts en uppgift för kommissionen att, senast två år efter det att direktivet har börjat tillämpas, lägga fram en rapport till Europaparlamentet och rådet. I rapporten bör särskilt behandlas frågan om vilken tidsfrist som skall gälla om inte annat avtalats. Hänsyn skall tas såväl till den tekniska utvecklingen som till förhållandena i varje medlemsstat.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag. Motion Fi705 (s) avstyrks i de delar motionen inte kan anses tillgodosedd genom vad utskottet anför.

Allmänhetens bankombudsman

Propositionen

I december 1992 behandlade riksdagen regeringens proposition 1992/93:135 om åtgärder för att stärka det finansiella systemet. Med anledning av propositionen väcktes en motion om en allmänhetens bankombudsman. Näringsutskottet tillstyrkte motionen och föreslog att det skulle tillsättas en utredning om en allmänhetens bankombudsman (bet. 1992/93:NU16).

Svenska Bankföreningen, Finansinspektionen och Konsumentverket bildade därefter Stiftelsen Konsumenternas Bankbyrå. Stiftelsen Konsumenternas Bankbyrå har till uppgift att informera, vägleda och hjälpa konsumenter i deras mellanhavanden med banker och andra kreditinstitut. Regeringen lämnade den 14 oktober 1993 en proposition om inrättandet av stiftelsen och stiftelsekapitalet till riksdagen (prop. 1993/94:83).

I betänkande 1993/94:NU7 behandlade riksdagen den ovan nämnda propositionen. I två motioner framfördes återigen kravet på att frågan om en allmänhetens bankombudsman borde utredas skyndsamt. Näringsutskottet anförde bl.a. att utskottet hade erfarit att regeringen hade för avsikt att tillsätta en utredning om en sådan ombudsman. Detta borde ske snarast. Näringsutskottet anförde vidare att om det i utredningsarbetet inte framkommer

starka skäl mot att en bankombudsman inrättas bör utredningen överväga om det är mest ändamålsenligt med ett självständigt ombudsmannaämbete eller om en sådan funktion bör knytas till någon av de myndigheter som nu är verksamma på området. I hemställan gav näringsutskottet regeringen till känna vad som anförts.

Regeringen tillsatte i januari 1994 en särskild utredare som fick i uppdrag att utreda frågan om en allmänhetens bankombudsman. Utredaren lämnade sitt betänkande Allmänhetens bankombudsman (SOU 1994:79) i maj samma år. Utredaren fann att starka skäl talade mot att en funktion som bankombudsman inrättades och lade därför inte fram något förslag i ämnet. Betänkandet remitterades inte av regeringen.

Den 7 januari 1999 tillsatte regeringen en parlamentarisk kommitté som skall lämna förslag om hur den framtida konsumentpolitiken skall kunna ge människor förutsättningar att känna sig trygga som konsumenter och ha ett starkt inflytande över sin vardagssituation. Kommittén skall särskilt analysera målen och medlen för konsumentaspekterna inom bl.a. området finansiella tjänster. Kommittén skall bl.a. analysera konsumenternas behov av information och rådgivning samt möjligheter att föra talan när det gäller finansiella tjänster. Regeringen kommer med anledning därav att överlämna ärendet med betänkandet Allmänhetens bankombudsman till kommittén.

Genom utredarens slutsats i betänkandet Allmänhetens bankombudsman och den nya kommitténs uppdrag anser regeringen att riksdagens hemställan beträffande allmänhetens bankombudsman (p. 4 i bet. 1993/94:NU7, rskr. 1993/94:79) har efterkommit.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet anser det tillfredsställande att regeringen nu lämnat en redogörelse för beredningen av riksdagens beställning. Utskottet delar regeringens bedömning att riksdagens beställning får anses tillgodosedd genom de åtgärder som regeringen vidtagit.

Hemställan

Utskottet hemställer

beträffande lag om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:53 och med avslag på motion 1998/99:Fi705 antar de av regeringen framlagda förslagen till *dels* lag om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, *dels* lag om ändring i prisinformationslagen (1991:601).

På finansutskottets vägnar

Jan Bergqvist

I beslutet har deltagit: Jan Bergqvist (s), Mats Odell (kd), Bengt Silfverstrand (s), Lisbet Calner (s), Johan Lönnroth (v), Lennart Hedquist (m), Sonia Karlsson (s), Fredrik Reinfeldt (m), Carin Lundberg (s), Sven-Erik Österberg (s), Siv Holma (v), Per Landgren (kd), Anna Åkerhielm (m), Matz Hammarström (mp), Gunnar Axén (m), Agne Hansson (c) och Bo Könberg (fp).

Propositionens lagförslag

1. Förslag till lag om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

1998/99:FiU19
Bilaga

Sammanfattning.....	1
Propositionen.....	1
Motionen.....	2
Inkommen skrivelse.....	2
Utskottet	2
Lag om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet	2
Allmänhetens bankombudsman	4
Hemställan	5
<i>Bilaga</i>	
Propositionens lagförslag.....	7
1. Förslag till lag om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet	7
2. Förslag till lag om ändring i prisinformationslagen (1991:601).....	12